

دارالفنون

ادبیات و فلسفه و تاریخ و جغرافیا و ادبیات

فلسفه ، اجتماعیات ، تاریخ ، جغرافیا ، ادبیات

ایکی آبدہ بر نشر اولنور

مندرجات :

عثمانی دارالفنون	 [محمد علی عینی]
مساعی لسانیہ	 [جناب شہاب الدین]
لسان نظمده اشکال وافکار	 [علی اکرم]
آخہ منیدلر تاریخنه عائد تدقیقات	 [لہمان ہاوپت]
لسان ویازی	 [غ . برغشترہ سہر]
مصرده یازلمش تورکمنجه کتاب	 [نجیب عاصم]
« غوتہ » یہ دائر	 [عشاقی زادہ : خالد ضیا]

ترجمہ قسمی

فلسفہ بر علممیدر ؟	 [احمد نعیم]
صناعتک بر تعریفی	 [وحید]
کتابیات تحلیللری	

استانبول — مطبعہ عامرہ

۱۳۳۲ — ۱۳۳۴

لسان و یازی

لسان و یازی عنوانیله قلمه آلدیغمز اشبو مقاله ده ، یازی تعبیرینه نظراً استعمال اولتان لسانه تعبیرندن مقصد ، آغزندن چیقان کلامدر . بو، لسانه کلمه سنک ایلک افاده ایتدیکی معنا دیمکدر . سویلنیلان کلام ، بتون کره ارضده پک قدیم اولوب قدمی معلوم دکلدر . یازینک اسکیلکی حقنده ده معین معلوماًمز یوقدر . فقط ، تاریخک صحائف اولیه سنه طوغری نه قدر رجوع ایدر ایسه ک ، یازینک اوقدر آز انکشاف ایتدیکی کورورز . اک اسکی روایات تاریخیه ده بیله ، لسانک ، شمدیکندن دهها آز بر انکشافی مشاهده ایدلمیور . هجرت نبویه زماننده یازی ، وقتیه شرقی آور پایی احتوا ایتیوب ، وسطی آوروپایی یالکز قسماً احتوا ایدن بحر سفیدک حوزه مدنیه سندن غیری ، هندستان ، چین و بر درجه یه قدر وسطی آمریقانک حوزه مدنیه لرنده دخی معلوم ایدی .

منقولات تاریخیه نک اوائله یعنی قبل المیلاد ۳۰۰۰ سنه اولنه عطف نظر ایدرایسه ک ، اوزمان ، یازینک یالکز ایکی مملکتده یعنی مصر و بابلستانده مستعمل اولدیغنی کورورز . مملکتین مذکور تینده ، یازینک نه وقتدن برو استعمال ایدیله کلدیکی تعیین ایده میز . فقط محقق برشی وار ایسه ، اوده ، یازینک اک چوق برقاچ بیک سنه اول استعمال اولمغه باشلانمیسیدر . آندن اول ایسه ، تکلم ایدیلان لسان موجود اولوب یازیلان لسان مفقود ایدی .

الیوم ، یازی اولدجه تعمیم ایتکله برابر ، لسانه نسبه پک کیروده قالمشدر . بنی بشرک تقریباً نصفی نه اوقومق نه یازمق بیلیر . بوندن بشقه اوقومق یازمق ایله اشتغال ایدنلرک اوقویوب یازمه لری ، تکلمه نسبه کذلک کیروده قالمشدر . بناءً علیه لسان ، اصل اعتباریله ، سویلنیلان و فرع اعتباریله ، یازیلان کلام دیمکدر . ایشته بونک ایچون ، علم السنه ، اول امرده سویلنیلان کلام وبعده یازی ایله توغل ایتلمیدر .

اساس اعتباریله ، یازینک لسان ایله هیچ بر مناسبتی یوق ایدی . یازی ، لساندن مستقل اوله رق نشأت ایتمشدر . آمریقاده مقیم متعدد هندلی (یرلی) قبائلجه ، لساندن مستقل بر رسم یازیسی مستعملدر . مثلاً : برتفک مقابلنده بر طاقم دریلر تکلیف

ایدن بره ندلی، بر تاجره خطاباً یازدینی وقت، مکتوبنی رسم یازیزی ایله یازارق « بن بر تفنک مقابلنده سکا شوقدر دری تکلیف، ایدیورم » طرزنده، هندجه بر جمله یی اشکیل ایدن کلماتی استعمال ایتمز. هندلی، مکتوبنک بر طرفنده بر تفنکک رسمنی، دیکر نده ده تکلیف ایتدیکی دریلرک حیوانلرینک رسملرینی چیز و مکتوبک بو ایکی قسم آره سنه « مبادلله » معناسنی افاده ایدن خصوصی بر اشارت وضع ایدر [۱]. بو مکتوب، هیچ بر جمله حاوی اولمادیغندن اوقونامز ایسه ده، تعیرات لسانیه دن عاری بر فکر افاده ایدر [۲].

رسم اشاراتنک، و باخصوص بر جسم کو ستر مکدن زیاده بر حرکه کو سترن - هندلینک استعمال ایتدیکی « مبادلله » اشارتی کی - بر طاقم اشاراتک تدریجاً اختراع ایدلایکنی فرض ایده لم. بو صورتله، یواش یواش، یالکز افطار افاده ایتمکه اکتفا ایدلمیه رک، هربری، بر اشارت ایله کو سترلمش بر جمله نک کله لرینک افاده سی جهتنه کیدلمشدر. اوزمان یازی ایله عادی بر فکر تصویر ایدلمیه رک، لسانک بر جمله سی تصویر ایدلمشدر. واقعا، بونک ایچون حقیقی بر یازی یوق ایدی. چونکه، کله لرک اشکالی هنوز بر برندن فرق و تمیز ایدیلیر ایدی. بوندن بشقه، بر معنا، متعدد کله لر ایله افاده ایدلایکندن، بو کله لر دن هانکیسنک مراد اولندیغنی بللی دکل ایدی. « بن، بر تفنک مقابلنده سکا شوقدر دری تکلیف ایدیورم » جمله سنده بن، بر، تفنک الخ ایچون بر اشارت وار ایدی. ففط (بن) ایچون استعمال اولنان اشارت (بنم) و (بکا) الخ ده شامل اولدیغندن، اشارت مذ کوره نک اشبو شکلردن هانکیسنک افاده ایتدیکی و کذلک، هندلی، مکتوبنده (تکلیف) یا خود (تقدیم) مراد ایدوب ایتدیکی معلوم دکل ایدی. یالکز بتون کله لره دکل، تک صدالره یا خود لا اقل هجالره مخصوص اشارتله اختراع اولندیغنی وقت، مذ کور فرقلرک افاده سی قابل اولمش ایدی [۳].

[۱] Wundt ک Völkerpsychologie نام اثرینک اوچنجی طبعنه مراجعت. جلد ۱، صیفه

۲۵۰ و آنی تعقیب ایدنلر.

[۲] Sprachwissenschaft ک von der Gabelentz نام اثرینک ایکنجی طبعنه مراجعت.

صیفه ۱۲۸

[۳] مصر لیلر و بابلیلرک نه صورتله بو اختراعه موفق اولدقلری مسئله سنه کلنجه، بوراده بوندن مفصلاً بحث ایتک ممکن دکلدر. اک صوک رسم یازیزی اولان چینجه یازیسنده، حال بشقه درلودر. چونکه بولسانده، عین کله نک اشکال مختلفه سی یوقدر. بوندن ماعدا، بولسانده رسملر اوقدر چوقدر که دکل عین معنا ایدن مختلف کله لر ایچون بلکه عین کله نک جزئی مختلف معنالی ایچون، مختلف رسملر واردر.

بوانکشاف درجه‌سنده بولنان خط میخی (بابل یازیسی) ایله هیروغلیف (مصر یازیسی)، حقیقهٔ یازیدر. یعنی آنلرک اعانه‌سیله سوبلنیلان سوزلر یازیله وکذلک یازیلان سوزلر اوقونه بیلیر. حالبوکه بوایکی یازی، عرض ایتدکلی مشکلاتدن صرف نظر ایله وبومشکلاته رغماً پک ناقصدر. چونکه ایکسینده عین اشارت، مختلف صدا افاده ایده وبالمقابله عین صدا، مختلف اشارتله معرفتیه یازیله بیلیر. بونقصانلق، فوق‌العاده برسانه‌لک عرض ایدن قنیکجه و تعبیر اصح ایله غربی سامی یازیسنده برطرف ایدلمشدر. بویازیده، هر بر اشارت بر، وداً عین صامت افاده ایتک وبالمقابله هر بر صامت بر، وداً عین اشارت ایله افاده ایدلمک اوزره، مختلف المعنی [۱] صامتله مخصوص مختلف اشارتله وارددر. اهمیتسز استثنائر ایله، الیوم، کرهٔ ارضده قوللانیلان الفبا، طوغریدن طوغری به اولسون اولسون، اسکی غربی سامی الفباسندن تعدیلاً، میدان کلمشدر [۲].

اسکی غربی سامی یازیسندن نشأت ایدن یازیلرده، صور مختلفه ایله برطرف ایدلمش برقصور وارددر. اوده، اسکی سامی الفباسنک حروف صائته سنک اشارتسز بر اقلمش اولمسندن عبارتدر. عربجهده، هیچ اولماز ایسه، اوچ صائت اشارتی بولنور: ا، و، ی. بو اوچ حرفک هم صائت هم ده صامت اوله بیلملری محذوری ده وارددر. بوندن بشقه اوچ صائت بالطبع پک آزددر. آنک ایچون عرب یازیسنه بعض صائت اشارتله ادخالیه، لا اقل هر بری قیسه ویا اوزون اولان a، i، u کی آلتی صائتک یازلمسنه امکان بر اقلمشدر. حالبوکه بو ادخال اصولی، ضروری، برشیدر. چونکه عربجه به ادخال واکثر احوالده حذف اولنان بو حرکه‌لر، حد ذاتنده عرب الفباسنک حقیقی بر قسمی تشکیل ایتزلر. اسکی الفبایی تکمیل ایتک ایچون اتخاذا اولنان عین اصول، عبرانیجه - آرامجه و سورانیجه یازیلرنده تطبیق اولنمشدر. حبش یازیسنده وهندستانک حوزهٔ مدنیه‌سنده استعمال اولنان بشقه

[۱] ایکی صدادن برنجیسنی حاوی اولان هر بر کلمه‌نک معناسی، مذکور صدا بیرینه ایکنجینک وضع اولنمسندن طولایی دکشمز ایسه، اشبو صدالر، وظیفهٔ مشترک اولملرینه نظراً، متساوی المعنی اولورلر. مثلاً آلمانجهده (ach) و (ich) کلمه‌لرنده بولنان ch حرفلرینک ایکی تلفظی کی. احوال سه‌اثردهده، صدالر مختلف المعنی اولور. بالاده کی مثالده اولدینی کی مختلف الصوت فقط متساوی المعنی صدالر عین اشارت، وبالعکس، متساوی الصوت فقط مختلف المعنی ایکی صدا، ایکی مختلف اشارت معرفتیه افاده اولنه بیلیر: ترکیجهده کتابکی وکتابی کلمه‌لرنده اولدینی کی.

[۲] چین حوزهٔ مدنیه‌سی یازیسی، مذکور الفبا دن نشأت ایتدیسه، بو حال، بیانامزی جرح وابطال ایده‌من. چونکه، چین یازیسی، هیچ بر الفبا یعنی هیچ بر حرف یازیسی دکلددر.

بر اصول وارد در . بوایکنجی اصول موجبنجه، حرف یازیسی، تکرار هجا یازیسنه تبدیل و بو صورتله، صائتلك افاده سی احداث ایدلمشدر .

نهایت، فتحه، کسره، ضمه اشارتترینک ادخالندن اول عرب یازیسنده مستعمل اصول، یعنی اسکی صامت اشارتله رایله عین زمانده صائتلی افاده ایتک اصولی، تعمم ایده بيلمشدر. مثلاً e صائتی افاده ایتک ایچون عبرانیجه ده (ع) حرفی وترکجه ده (ه) حرفی استعمال اولنور . بو صورتله، عربیجه ده اولدیغی کبی، عین اشارتلك هم صامت هم صائت کبی استعمال اولمسنندن تکون ایدن محذور، بوراده ده موجوددر. یونانیلر، میلاددن ۱۰۰۰ سنه اول، غربی سامی یازیسنی استعمال ایتکه باشلادقلرنده، بو محذورک اوکنی آلمشدر. زیرا، یونانیجه، سامیجه کبی او قدر چوق مختلف المعنی صاملره مالک اولمديغندن، صوامتک افاده سی ایچون سامی اشارتترینک بر قسمی، ومتباقیسنی صوائت یازمق ایچون استعمال ایتمشدر. بو، غربی سامی الفباسنک اختراعندن صکره، یازی یی لسانه یاقلاشدیرمغه طوغری آتیلان آدیملك اك بيوکيدر .

بو اوروپالی اصولده، صوائت، صوامت کبی یازینک اقسام حقیقیه سی کبی عدا اولنورلر. بو نقطه نظرده کوره، بو اصول بالاده ذکر یی سبقت ایدن ایکی اصوله فائقدر. بالعکس، حروف صائته نك صحت افاده سی نقطه نظرینه کوره، برنجی یاخود ایکنجی اصولدن بر جنس یازی، اوچنجی اصولک هر هانکی بر جنس یازیسنه فائق اوله بیلیر. مثلاً: برنجی اصوله عائد اولان عبرانیجه ده ۱۲ مختلف صائت اشارتی و بالعکس، اوچنجی اصوله عائد اك اسکی یونان یازیسنده ۵ و آلمان یازیسنده - اوزون صامتلی افاده ایتک ایچون استعمال اولنان وسائطدن صرف نظر ایدیلیر ایسه - ۸ یاخود ۹ صائت وارددر: a, e, i, o, u, ä, ö, ü, (y) [۱]. فرانسزجه ده کی صائت اشارتلك عددی عبرانیجه نکلندن زیاده در: â à a, ê è é e, î i, ô o, û u, y, au ai, eu ei, ou [۲]. تام ۱۹ صائت اشارتی! بو سیستم، اك مکمل سیستم اولدیغی ظن اولنه بیلیر. فقط، ظن اولندیغی کبی دکل، چونکه بو ۱۹ اشارت آنجق آلتی غروپ صائته یعنی (۱) a, à, â, (۲) e,

[۱] صوائت ملصوقه، بسیط صائتلك یان یانه کلکسندن حصوله کلککلرندن طولای، بالاده ذکر ایدلیدی .

[۲] یازیده ai, au, ei, eu, صوائت ملصوقه یه بکزرلر ایسه، حقیقت حالده، بونلر بسیط صائتله افاده ایدر. حالبوکه oi، خالص صوائت ملصوقه دن اولمغله یوقاروده ذکر اولمیدی.

é, è, ê, ai, ei (۳؛ i, î, y (۴؛ o, ô, au (۵؛ u, û, eu (۶؛ ou یه
اول صورتده تفریق اولنورلرکه هرهانکی برکلهده، بو غروپلردن برینه عائد اشارتلردن
بريله یازلمش بر صائت، بشقه کلهده، دیگر بر غروپه منسوب اشارتلردن بريله یازلماز،
بالعکس، مثلاً برنجی غروپک متعدد کلهلرنده، e, é, è, ê, ai, ei ایله یازیلان صائت لک،
بشقه کلهلرده عادی (e) ایله افاده ایدلدیکی [۱] و بشنجی غروپک برکله سنده eu حرفلرینک
u صداسنی ویردیکی کوریلور. صوائتی جمع ایدن هر بر غروپده، هر بر صدانک بر، و دائماً
عین اشارت افاده و هر بر اشارتک بر، و دائماً عین صدا تصویر ایده چکنه دائر معین بر
پرنسیب یوقدر. حالبوکه، بو پرنسیب، صوامته نظراً، اسکی غربی سامی یازیسنده
موجود و معتبردر. انگلیزجهده، صوائت اشارت لرینک تفریقی کیفیت، فرانسزجه نککندن
ناقصدر.

بواساسلی ونظری قصورلر، یازینک و باخصوص املانک تعلیمنی، حس ایدیله چک بر
صورتده مشکل قیلارلر ایسهده، بر کره او کرنیلان یازینک قابلیت و سهولت استعمالنی
تنقیص ایتمزلر. عملیات ساحه سنده، نظریاتجه ناقص بر یازی، نظریاتی تام اولان بر یازی یه
تفوق بيله ایده بیلیر. ترکیه یازیسنک صوائتی اکسیک ایسهده، یازی یی سرعتله یازمق
ایچون ایجاد اولنان و بناء علیه صدالک صحت افاده سی نقطه نظرندن ناقص اولان
استوغرافیا لردن غیری، سائر اوروپا یازیلرینه سرعتجه، فائق بر یازیدر.

اسکی غربی سامی یازیسی، بشقه بر جهتهده دخی تعدیل ایدلمشدر. اوللرده، کلهلر،
یکدیگرندن آیرلادن و برتنقیط اصولی بولمه دن، حرفلر یان یانه دیزیلیر ایدی. ال یازیسیله
یازلمش واسکی زمانده طبع اولنش ترک و عرب آثارنده بویله در. ترک و عرب یازیسنده،
اخیراً، یونانیلردن آلدقدن صکره اصلاح اولنان و اوروپاده استعمال ایدلمکده کلن اصول

[۱] مثلاً : aller - café : mer - chair mère : belle - pleine bêtise : اتنی صائتلر

تدقیق اولنور ایسه، بتون غروپلر بيله تماميله تفریق اولنماز. زیرا بر طرفدن a - e (dans - en)
کلهلرنده اولدینی کی، دیگر طرفدن ده i - ei ai (fin - plein, bain) کلهلرنده اولدینی کی (عین
صدایی ویرلر).

تنقیط استعمال اولمغه وهر کلمه نك نهایتنده کوچوك بر فاصله بر اقلمغه باشلاندی . عملیات ساحه سنده ، یازینك بو طرزده اصلاحی غایت مهم اولدیغی ، اصول مذکور نك ترك و عرب یازیلرینه ادخالندن اكلاشیلیور . نظریات ساحه سنده ایسه ، بواصلاح او قدر حائز اهمیت دكلدر . زیرا ، سویلنیلان کلامده کلمه لر بلا فاصله ، بر برینه مربوط اولدقلرندن ، کلمه لرک تفریقی کیفیتی سویلنیلان کلامك ماهیتنی افاده ایتمز . بر کسه ، اكلایه مدیغی لسانلرده قونوشولدیغی ایشدیکی وقت ، بونك فرقه قولایقله وارر . عمومیت اعتباریله ، اول کسه ، بر طاقم هجارك آعزندن چیقدیغی دویار ایسه ، آنلری کله حالنه افراغ ایده جك بر حالده دكلدر . تنقیطه کلمجه ، او ، بر درجه یه قدر ، سویلنیلان کلامك ماهیتنی افاده ایدر : ! ؟ اشارتلی کبی . حالوکه ویرکول بولندیغی یرده . باخصوص آلمانجه ده . هر حالده توقفه لزوم یوقدر . كذلك ، هر توقف ، بر تنقیط اشارتیله کوستریلمز .

تنقیط ایله کلمه لرک تفریقی کیفیتی ، سویلنیلان کلامك تحت افاده سندن زیاده ، ملاحظات نحویه و منطقیه یه تعلق ایدر . ایشته بونك ایچون ، تنقیط ، یازیلان شیلرک درک و فهمنی ، حس اولنه جق بر صورتده تسهیل ایدر . یازی ، بوندن اول ذکر اولنان انکشافده ، لسانه تدریجاً دهها زیاده یاقلاشیر ایکن ، بز ، تفریق و تنقیطده ، بالعکس یازی بی کلامدن اوزاقلاشدیران و سویلنیلان کلامه نظراً ، یازی بی مستقل قلان بر مبدأ انکشاف مشاهده ایدرز . بومقابل استقامته طوغری وقوعبولان انکشاف وادیسنده ، چین یازیسی اک ایلرویه وارمشدر . چینجه ده چوق کره ، یازلمش یاخود باصلمش شیلرک اوقوندیغی و کورولدیکی وقت آكلاشیله بیلیر ، فقط اوقوندیغی ایشیدیلان شیلر آكلاشیله ماز [۱] .

بواستقامتدن صرف نظرله ، یازینك انکشافندن مقصد ، هر بر مختلف المعنی و مختلف الصوت صدا بر اشارته مالک اولنجه یه قدر ، یازی بی لسانه یاقلاشدیرمقدن عبارتدر [۲] .

[۱] Steinthal ک Charakteristik der hauptsächlichsten Typen des Sprachbaues نام اثرینك ایکنجی طبعنه مراجعت . صیفه ۱۱۰ و آنی تعقیب ایدنلر .

[۲] ترکیه یازیسنه نسبه با ده کوسترلیدیکی وجهله ، بر یازی مختلف المعنی فقط متساوی الصوت صدالر ایچون مختلف اشارتله مالک ایسه یازینك ، لسانه نظراً ، مستقل اولدیغنه دلالت ایدر بر علامتدر .

بو صورتله ، هر بر صدا ، دائماً عین اشارت معرفتیه افاده ایدیله جک و هر بر اشارت ، دائماً عین صدا ویره جکدر . شمدی یه قدر استحصال اولنان نتایجدن زیاده ، مقصد مذ کوری تمامیه الده ایتک ایچون الیوم ، مختلف لسانلرده و ترکجهده دخی صرف غیرت ایدلمکدهدر .

الیوم قوللانیلان یازیلرده ، تلفظک صحت افاده سی پرنسپینک تطبیقندن ، یالکز بر نقطهده ، صرف نظر اولمشدر . اونقطهده ، Sandhi حادثاتنک افادانه تعلق ایدر [۱]. هر لسانده ، بر کلمه نک ابتداسنده و صوکنده کی صدانک تلفظی ، آندن اول ویا صکره کلن کلمه نک تحت تأثیرنده قالیر . بو حال ، بالخاصه فرانسزجه ربط حادثاتنده ، بارز بر صورتده تظاهر ایدر . مثلاً : s تلفظ اولمفسرین je suis venu و s تلفظ اولمقله je suis allé کی . بتون بو قیل احوالده ، تلفظک فرقنی یازی فرقنی ایله کوسترمک فوق العاده مغلق اوله جق ایدی [۲]. بونک ایچون Sandhi حادثاتنک کافه سنی یازان یالکز بر لسان واردر که اوده سانسقريتدر . فرانسزجهده اولدینگی کی ، کندیلرند Sandhi حادثاتی او قدر آچیق اولیان لسانلر دخی ، برقاج حالده ، مذ کور حادثاتی یازارلر . مثلاً : پک چوق دقت وال ایله یازلمش عرب کتابلرند ، علم تجویدک مفصل قاعده لرینه کوره کلمه لک آره سند بولنان ادغاملر ، یازی معرفتیه افاده اولنورلر .

Sandhi حادثاتی داخل اولدینگی حالده ، بالاده بیان اولندینگی وجهله ، بر لسانده ، یازینک انکشافی مقصد مطلوبه ایریشدیکنی فرض ایده لم : بر درجه یه قدر - یازی پی لساندن مستقل قلمق ایچون تعقیب اولنان انکشاف استقامتندن صرف نظرله - کافه احتیاجات عملیه کافی ایدی . عجبا احتیاجات فیه دخی کافیمیدر ؟ فن نقطه نظرندن ، بر یازینک مکمل اوله بیلمسی ایچون ، او یازی سویلنیلان کلامک بتون عناصرینی تمامیه افاده ایده بیله جک و یازیلان شی ، صورت مطلقهده ، سویلنیلان شیئه مقابل بر حالده بولنملی تاکه ، سویلنیلان لسان الده ایدیله مز ایسه ، یازیلان لسان آنک یرنی طوته بیلسون . بوکا نظراً ، بالاده بولندینگی

[۱] Sandhi کلمه سی سانسقريتجه دن آلمش اولوب « ترکیب » دیمکدر . اک اول هندستان نحو یونی ، اشبو حادثاتک فرقنه واردیغندن ، علمای مذ کوره طرفندن مذ کور حادثاته ویریلان اسم ، اوروپا علماسی طرفندن دخی قبول اولمشدر .

[۲] فرانسزجه یازیسینک بعض احوالنده بر فرق کورورز : ce livre, cet homme : و te, me الح ده بولنان c حرفنک حذفی کیفیتنک apostrophe ایله کوسترلمسی کی .

فرض اولنان بویله بر یازی ، فوق العاده غیر مکمل اوله جق ایدی . اک مهم نواقصی بروجہ زیر تعداد اولنور :

۱ — بویله بر یازیده ، عین اشارت ایله کوستریلان متساوی المعنی صدالر آره سنده ، یوقاروده سویلندیکی کبی ، تصوتاً فرقلر واردر . اکثراً ، بوفرقلر او قدر کوچو کدرکه انجق حساس بر قولاق ، و بعضاً ، غیر حساس بر قولاقده تمیز ایده بیلیر . ترکجه ده غ حرقنک تلفظیله آلمانجه ده ch ک تلفظنده کی فرقلر کبی . مکمل بر یازی ، مختلف الصوت هر بر صدایه مخصوص بر اشارته مالک اولملی ایدی . بوايسه ، صدالرك کثرت فوق العاده سنه بناء غیر ممکندر . فقط ، برشی فن دائره سنده یازلدیغی وقت ، ممکن مرتبه ده ، صوت فرقلرینک بیوک عددی افاده ایتدیرمک ایچون ، سعی و غیرت ایتلی . بو ، باخصوص صائتلرده ، مشکل اولدیغی قدرده مهمدر . بونک ایچون لزوم کوریله جک اشارتلر ، افاده ایدلمسی مراد اولنان صدایه مشابه بر صدانک لاتینجه اشارتنه بر علامت مخصوصه علاوه ایتمکه ، ایجاد اولنور . مثلاً ط ظ ص ض حرفلرینی افاده ایتمک ایچون d s z t حرفلرینک آلتنه قونولان نقطه لر کبی . بعضاً بشقه لسانلرك الفبالرینک حرفلری استعمال (بالخاصه اسکی نوروج ویونان الفبالری) یاخود یکی حرف اختراع اولنور [۱] .

اشارتلرك عددی نه قدر بیوک [۲] و طولایسیله هر بر اشارتک کوستردیکی صدالرك بیتنده کی فرق نه قدر کوچوک ایسه ، هر بر اشارتک معناسنک آچیق بر صورتده بیان و تعیین اولنمسی کیفیتی او قدرده ضروریدر . یالکز ، احوال قلیله در ، بو کیفیت تعیین ، معروف اولدیغی فرض اولنان بر لسان ایله مقایسه ایدلمکه ، وقوعبولور . یکی آراجه نک بر حرفنی یازمق ایچون استعمال اولنان k اشارتنک ترکجه ده کی ک (هر بجه ده کی ک دکل) صداسنه بکزدیکی بیان اولندیغی کبی . اکثراً بو عادی پرنسیپک تعقیب اولنمسی غیر ممکندر . چونکه اولاً ایکی مختلف لسانک ایکی صداسنک تمامیه بر برینه مشابه اولمسی ، حقیقه پک نادر

[۱] ایدیلان مکرر سعی و غیرتله رغماً ، صدالرك افاده سی وعین زمانده مختلف لسانلرك حرفلرینک لاتینجه یه استنساخاً نقلی مسئله سی حقنده هنوز متحد برقرار آلمانسندن طولایی ، مختلف مملکتلرك علماسی مختلف صورتده یازارلر . بوندن بشقه ، عین مملکتده ، مختلف لسانلرك مساوی صدالرينه مخصوص مختلف اشارتلر واردر .

[۲] Phonetik ، Sievers نام اثرینک بشنجی طبعنده ۳۶ صائت اشارتیله تقریباً ۱۰۰ صامت اشارتی ایجاد ایتشد .

بر شیدر . دائماً آرده لری تدقیق اولنور ایسه ، بر طاقم فرقلر بولنور که هر کس آنلرک فرقنه واراماز . ثانیاً ، پک چوق احوالده ، بر لسانده بولنان صدالرک ، اولدجه معلوم اولان بشقه لسانلرک هیچ برنده موجود اولمدیغی معلومدر . مثلاً : عربجه ده ع (ترکجه ده ع دکل) کبی . آنک ایچون مراد اولنان صدا آچیق بر صورتده بیان ایدملی . حالبوکه بر صدانک نغمه سنک بیانی همان غیر ممکندر . بناءً علیه صدالرک طرز تصوتی بیان اولنور . بو ، بر امر دشوار اولوب ، تصوتک قوانیننه اساساً واقف اولمق و مشاهدات تصوتیه ده ممارسه پیدا ایتمکه الده ایدیلور . فوق العاده مشکل احوالده ، یالکز مشاهدات عادیه کافی اولیه رق ، مشاهدات مذکوره آلات مخصوصه معرفتیه توسیع واکمال اولنور (تصوت تجریبی) [۱] . بو صورتله عربجه ح نک (ترکجه ح دکل) تلفظی ، رونتکن Roentgen شعاعاتی ایله آلتان فوطوغراف واسطه سیله ضبط و تحدید ایدلمشدر [۲] .

۲ — مثلاً یوز کلمه سی ، یازی یه نظراً ی ، و ، ز حرفلرندن تشکل ایدر که بو حرفلردن هر برینه مخصوص ، جهاز تکلمک بروضیتی وارددر . وضعیات مذکوره دن هر بری ، اشبو کلمه یی تلفظ ایتک ایچون ایجاب ایدن مدتک بر ثلثی دوام ایتدیکی ظن اولنه بیلیر ؛ حالبوکه بویه دکلدر . بالعکس اشبو وضعیات ، صدانک تلفظی مدتیجه دوام ایتیموب ، بلکه جهاز تکلمک لاینقطع حرکاتی ایچنده کچن و حقیقهً بر طاقم اوصاف خصوصیه یی حائر «آنلر» تشکیل ایدر . بر کسه ، بر شینک سویلندیکنی دقت ایله مشاهده ایدر ایسه ، هیچ بر کونا وسائط تجریبیه یه مالک اولمقسزین بونی تفریق ایده بیلر . بر کلمه نک تلفظی اثناسنده ، دیل وسائر جهاز تکلمک ایتدیکی حرکات ، یازیده ، یالکز برقاق نقطه ایله افاده اولنور . بو ، هر بر یازینک بارز و اساسلی بر عدم تکملنی کوستررکه ،

[۱] علم السنه یه مخصوص «تصوت تجریبی» الکاول فرانسز متصوتلرندن Rousselot طرفندن کمال موفقیتله تطبیق اولنمشدر . الیوم ، تصوت تجریبی مرکزی ، Vox نامیله Internationales Zentralblatt für experimentelle Phonetik یعنی بین المللی تجریبی تصوتنه مخصوص بر مجموعه نشر ایدن هامبورغ مستملکات لسانلری مکتبی تصوت لابوراتواریدر .

[۲] ح und ه Zur Aussprache des arabischen یعنی عربجه ده ح و ه نک تلفظی سرلوحه سیله Worrell ک ، ۱۹۱۴ سنه سنده ، Vox مجموعه سنک ۲۴ نجی سنه انتشاریه سنی تشکیل ایدن جلدک ۸۲ - ۸۸ صحیفه لرنده یازدینی مقاله یه مراجعت .

بوعدم تکمل، اشارت لک عددی نہ قدر چوق و ہر برصدانک تلفظنک بیانی نہ قدر مکمل
اولور ایسہ اولسون، برطرف ایدیلہ من [۱]۔

۳ — برجلہنک حین تلفظندہ جہاز تکلمک حرکاتی یازی واسطہ سیلہ تماماً و واضحاً
افادہ ایتک ممکن اولسہ ایدی — اوچ مهم عامل نظراعتبارہ آلمدیغندن طولانی — ینہ
سویلنیلان شی تمامیلہ افادہ اولماز ایدی . سرعت (مدت)، آھنک (مختلف پردہ لک
بربرینہ ارتباطی) و سسک یوکسکلکی و آلچقغندن عبارت اولان عوامل ثلاثہ مذکورہنک
اساسلی و مهم اولدقلری بدیہیدر . سرعت و صدا مدتک اہمیتی آتیدہ کی ملاحظات
کوسترر : بن یواش و احتشام ایلہ سویلرایسہم، ہر برصدانک تلفظ اصلیسی یرندہ اولوب
جلہنک ترکیبی و کلمہنک انتخابی دخی تمامیلہ دوشونلش اولور . بالعکس ینہ بن، نہ قدر
چابق سویلرایسہم، ہر برصد او قدر کیرویہ ایتیلیر، Sandhi واکا مماثل حادثات او قدر
قوتلی، جلہنک ترکیبی و کلمہ لک انتخابی او قدر آز دقت ایلہ اجرا ایدلمش و دوشونلش
اولور . امدی، سرعت تکلم، سویلنیلان کلام اوزرندہ بیوک برتأثیر اجرا ایدر . بالمقابلہ،
حدتلی اولورایسہم، معتاددن زیادہ چابق سویلرم؛ یازیدہ کرہ ایچنہ آلنان شیرہ بکزر
اظطارلر، سائر جلہ لردن دھا چابق سویلنیر . بو حالہ، سرعت تکلمک فرققلری
اعانہ سیلہ، نفس کلمہ لری ایلہ افادہ اولنیمان شیر افادہ اولنور . بوندن بشقہ، متعدد
مختلف المعنی کلمہ لک فرققلری، یالکز صائت لک مدتلرینک فرققلرندن عبارتدر . mal, mâle
واسکی عربجہدہ ادب و آداب کی . ایکنجی عاملک جلہ سندن اولوب، آھنک کلمہ و آھنک جلہ
تسمیہ اولنان و کلمہدہ و جلہدہ بولنان صوتک تیزو پس درجلہ لری، پک چوق لسانلرک
نغمہ سندنہ و مثلاً چینجہدہ و آھنکدار کی عد اولنان آلمان و فرانسز لہجہ لرنندہ شایان اہمیت
احوالدر . بوندن بشقہ، معنا جھتیلہدہ آھنکک اہمیتی واردر . بو صورتلہ، پک چوق
لساندہ اولدینگی کی، یکی عربجہدہ دخی، جلہ بیانیہ و استفہامیہ، یالکز آھنک جلہ
اعانہ سیلہ، بربرندن فرققلدر [۲] . اوچنچی عاملہ کلنجہ، یوکسک یا خود آلچق سس ایلہ

[۱] Paul ک Prinzipien der Sprachgeschichte نام اثرینک دردنج طبعنک ۲۶۲ نجی
پاراغرافہ مراجعت .

[۲] آھنک جلہنک و بوکا عائد حادثاتک اہمیتنہ و باخصوص نحو نقطہ نظرندن ایدیلن تقدیرات
نظریہ دائر، Dittrich ک Probleme der Sprachpsychologie نام اثرینک ۶۱ بجی و آنی
تعقیب ایدن صحیفہ لری ایلہ Wundt ک اوچنچی طبعندہ کی Völkerpsychologie نام اثرینک ایکنجی
جلدینک ۳۹۰ نجی وانی تعقیب ایدن صحیفہ لری مراجعت .

سویل مکلکم کیفیتی، حالت روحیه مدن نشئات، وبالمقابله، سرعت تکلمده اولدیغی کبی، سویل نیلان شی اوزرنده اجرای تأثیر ایدر. مثلاً : babi کله سنک برنجی هجاسی «صدالی» یعنی ایکنجی هجادن ده یوکسک اولورسه، (i) اضافت اشارتی (فارسی قاعده سنجه) حاوی باب کله سی، وایکنجی هجاسی «صدالی» اولورسه، مفعول به یاخود مفرد غائب شخصنک علامتی حاوی بابی کله سیدر.

جمله آره سنده، سرعتک و باخصوص توقفلرک مدتی و صدانک یوکسلکی و آلچاقلغندن حصوله کلن فرقلر، جمله نک وزتی تشکیل ایدر لرکه بو وزن، یالکر نظم ایچون دکل بلکه نثر ایچون، نحو نقطه نظرندن، غایت اهمیتلیدر [۱]. الیوم استعمال اولنوب فقط فنی اولیان یازیلرده، بالاده کوسترلیدیکی کبی عوامل ثلثه مذکور دنک قسماً تنقیط معرفتیه افاده سی کیفیت مستثنا اولمق اوزره، آنلرک یا تمامیه اشارتسز بر اقلمی ایله یاخود، باخصوص صائتلرک مدتنه و چوق کره «صدایه» (اسکی یونانجه ده اولدیغی کبی) تعلق ایدن مختلف المعنی فرقلره اشارت ایدلرکه اکتفا اولنور. فنی یازیده، اک چوق اوله رقی، صائتلر و توقف مدتلری و «صدانک» ۳ - ۴ درجه سی افاده ایتدیر یله بیلیر. جمله نک آهنکی حقنده، بتون هجالرک ۳ - ۴ پرده یه تفریق اولنمسندن بشقه، هر هجاده، بر درجه یه قدر، آهنکک نوع حرکتی، یرنده قالب قالمدیغنی، آرتوب آرتمدیغنی، اینوب اینمدیکی کوستر مک ممکندر. بو تقدیرده سسک کرک سرعت و مدتنک، کرک یوکسلکی و آلچاقلغنک کرکده آهنک اشارت لرینک - غایت کوچوک بر درجه ده - حقیقتی کوستر دکلی آشکاردر. امدی یازی نه قدر مکمل اولورایسه اولسون، یوقاروده بحث اولنان مفکوره دن غایت اوزا قدر. شمیدی یه قدر یازیده بولنان محاذیر اصلیه ایله اشتغال ایتدک. شمیدی یازینک تطبیقنده تصادف اولنان مشکلاته کله لم. درجه کافیه ده بیان بر لسانده، کندیسنده بر معتاد استعمال اولنان الفبا وقواعد املا اعانه سیله املا یازمق عادی برشیدر. استوغرافیا یازیمی استعمال اولندیغی وقت، سرعت تکلم فوق العاده یوکسک اولدقجه، سرعت طبعیه ده کی چابلق ایله یازیلر بیلیر. فقط، سویل نیلان بر کلامی، نه قدر صحیح بر صورتده یازمق و متساوی المعنی و مختلف الصوت صدالرک فرقلرینی، وزنی و آهنکی نه قدر نظر اعتباره المق ایسترلرایسه، وظیفه او قدر مشکل اوله جق، او قدر یواش یازیلر بیلر جک و یازلمسی آرزو اولنان شیئی تکرار ایتک ایچون او قدر مجبوری حاصل اوله جقدر. فقط بو حالده، سرعت تکلمک فرقی، سویل نیلان کلام اوزرنده اجرای تأثیر ایتدیکندن، یواش تکرار اولنان کلام،

[۱] ۵۰ بجی صحیفه نک ایکنجی اخطارنده ذکر اولنان اثرلره مراجعت.

سرعت طبیعی ایله سویلنیلان کلامدن بام بشقه برشیدر. نه قدر یواش سویلنیرایسه او قدر چوق تغییرات حصوله کلیر. دیگر طرفدن، نه قدر عجیب بر صورتده یازمق ایجاب ایدر ایسه، تغییرات مذکورده نك ضررلری، او قدر بیوک اولور. بو صورتله بز بر قیاس مقسمك مواجهه سنده بولنورز: صحتك تزیدی یازمه نك بطائتنی موجب اولور، بطائت ایسه صحتی تنقیص ایدر. بشقه نقطه نظر دن دخی، عین نتیجه یه دسترس اولنور. سویلنیلان برشیئك تکرارنده، انسانك عادی تکلم زمانندن بشقه بر حالت روحیه ده بولنمی، طرز تکلم اوزرنده اجرای تأثیر ایدر. یالکزر بر حالده، یعنی کندی لسان مادرزادی یا خود لسان مادرزادی کبی بیلندیکی لسان حقنده، ای ودقتی بر مدقق بالاده مذکور قیاسدن بلکه قورتوله بیلیر. چونکه لسانه عاؤشیلرده، انسانك بالذات کندی اوضاعنی مشاهده ایتمی بالطبع بشقه لرك مشاهداتندن ده قولا ایدر. زیرا برنجی حالده، آغز دن چیقان سوز دویولدقن بشقه عین زمانده ده جهاز تکلمك حرکاتی دخی حس اولنور.

لسان مادرزاده متعلق مشاهداتدن صرف نظرله، هر حالده یازینك مساعده ایتدیکی اك یوکسك صحت درجه سنك استحصالی، آتجق آلات مخصوصه اعانه سیله ممکن اوله بیلیر. آلات مذکورده نك اهمی، ایچنده اسطوانه لر استعمال اولنان تکلم ماکنه سی یعنی فونوغرافدر [۱]. بوندن بشقه، بعض احوالده، ایچنده لوحه استعمال اولنان تکلم ماکنه سی یعنی غراموفون قوللانیله بیلیر. بوایکی آلتك اهمیتی، تماماً طبیعی سرعت تکلم ایله آنلرك ایچ طرفه طوغری یالکزر بر کره سویلنیلان متنی، آرزو اولنان بر طاقم کوچوک فقره لره آیرارق و بر درجه یه قدر بطی اوله رق - وقوعبولان تکرارلری متن اصلیدن انحراف ایتدیر مکسزین - تکرار ایتدیره بیلیمکدن عبارتدر [۲]. بونك ایله برابر، بر شی هم فونوغرافك ایچ طرفه طوغری سویلندیکی همده یازلدیغی تقدیرده، هر بر عالمك، فونوغراف ایله آلنان فونوغرافلر (یعنی تحریرالصوت) واسطه سیله، اوشیئك صحیح بر صورتده یازیلوب یازلمدیغی قونطرول ایده بیلمی، غایت قیمتی برشیدر. فونوغرافلری دوشونه رك، یازمه نك آرتق عمومیتله

[۱] Neuaramäische Märchen نام اثرمك متن قسمك XI نجی و آتی تعقیب ایدن صحیفه یه

مراجعت.

[۲] فونوغرافك ایچ طرفه طوغری سوز سویلیان برکسه نك حالت روحیه سی، بالطبع عادی تکلم زماننده کی حالت روحیه سندن بر آز فرقلیدر. فقط تجربه کوستریورکه عمومیتله فونوغرافده سویلنلر چاقق آلیشیرلر وعادی حالت روحیه یی تکرار اکتساب ایدرلر.

لزوملی اولدیغی بلکه فرض اولنه بیلیر . بوفرض طوغری دکلدرد . فونوغراف ، وزن و آهنگی پک آچیق بر صورتده افاده ایدر . فقط هر صدانک افاده سی ، یازینک یرینی طوته بیله جک درجه ده ، تمامیه کافی دکلدرد . چونکه بر طرفدن ، فونوغراف طرفدن تکرار اولنان وایشیدن کسه نک لساننه عائد اولان شیلرک هر حالده ، دکل یالکز بر قاچ دفعه ، بلکه تمامیه اکلاشلما سی ممکندر . دیگر طرفدن ، فونوغرافک ایچ طرفه طوغری سویلنیلان شیلر ، مطلقا آچیق بر صورتده تکرار اولنسه ایدی هر بر صدانک تلفظنه مخصوص جهاز تکلمک وضعیتک بارز بر صورتده بیان اولنسی و تصوت تجریبک تدقیقات متممه سی زائد اولیه جقدی . بالمقابله وزن و آهنگ حقنده ، فونوغرافلر ، یازینک صحتک حدودی خارجنده ایدیله جک تدقیقاتک اساسی اوله بیلیر . بومقصدی تأمین ایتک ایچون فونوغرامک منحنیلرینی بویوتملی [۱] . آندن صکره ، باخصوص پرده لر ومدت صحیح بر صورتده اولچوله بیلیر . بوقیل بالوا طه مقیاسلرک ، تکرار اولنان فونوغراملر ایله دکل ، سویلنیلان کلام واسطه سیله ، بلا واسطه آلنان مقیاسلرک یریه تمامیه قائم اوله میه جقلری وارسته ایضا حدر . فقط فونوغراف و تفرعاتی اولان اسطوانه لر ، غایت قاریشیق و حجمی بیوک اولان و تصوت تجریبی ایچون لزوم کوریلان آلاته نسبتاً سهولتله قابل نقل اولدیغندن ، آلت مذ کوره لابوراتوارده دکل ، محلنده اجرا ایدیله جک تدقیقات لسانیه ایچون اک ای واسطه در .

السنة سامیه مقایسه لی صرفی مدرسی

غ . ۰ برغ اشتره سه ر

[۱] Peters ك ، ۱۹۱۳ سنه سنده ، Vox مجموعه سنك ۲۳ نجی سنه انتشاریه سنی تشکیل ایدن جلدك ۲۶۱-۲۷۲ صحیفه لرنده نشر ایتدیکی Two methods of enlarging gramophone records مقاله سنه مراجعت .